

Skogsarbete

Skogsavverkning. Mannen till höger använder en typ av motorsåg, tid okänd.

Skogsbruksskola i Lidmyrliden. Foto NV 1955

Stormyrbergskojan, Arvidsjaur Allmänning. Kojplatsen på bilden fanns i dalgången mellan Tjåkas- och Stormyrberget, nordväst om Renträsk.

Under det manuella skogsbrukets tid fram till 1960-talet hade Arvidsjaur Allmänning ett stort antal kojor och stallar för sitt skogsbruk. Det utbyggda nätet av skogsbilvägar och mekaniseringen av skogsbruket medförde att kojorna spelat ut sin roll. Under slutet av 1960-talet avvecklades de flesta kojplatserna.

Allmänt om Arvidsjaur Allmänning ur deras hemsida, 2011: "Arvidsjaur Allmänningsskog bildades 1877. I dag uppgår Allmänningen till ungefär 32 000 ha, varav 24 000 produktiv skogsmark. Allmänningen ägs av drygt 1600 delägare fördelat på 1 040 fastigheter.

November 2007 firade Arvidsjaur Allmänning 130 år! Allmänningens avkastning går till delägarnas jord- och skogsbruk samt till olika former av bidrag till bl.a. byautveckling. Årligen utbetalas 3,3 - 3,7 miljoner kr till delägarna och olika bygdeprojekt".

Dragspelaren Gunnar Holmström och Gösta Lindgren vid Bolkberget, 1938.

Dragspelaren Gunnar Holmström från Storberg, hälsar på i skogsarbetarkojan i Bolkberget vid Sjöträsk. Gunnar var gift med Märta och hade bl.a. busslinjen mellan Hedberg och Arvidsjaur.

Bilden är tagen av Agnes Risberg f. 1917 f. Nordlund i Västlunda. Agnes arbetade vid tillfället som kocka i skogsarbetarlaget.

Skogsarbetarlag i Bolkberget, Sjöträsk, 1938.

Två kockor lagade maten åt skogsarbetarna. Till vänster av de två kockorna i mitten på bilden står Magny Nordlund och till höger hennes syster Agnes Nordlund, gift Risberg. Det var ett tungt arbete att vara kocka, frukost, lunch och middag skulle lagas åt 25 hungriga skogsarbetare.

Frukosten skulle stå färdig till kl 07.00 på morgonen. Den bestod för det mesta av sill och potatis och efterrätten havregrynsvälling. Till lunch och middag serverades alltid något av följande: Palt, pannkaka ("slobba"), bruna bönor, köttsoffa, makaroner och amerikafläsk. Agnes träffade sin blivande man Torsten Risberg som på bilden står längst till höger.

Skogsarbetarna Folke Sandström, Joel Norberg och Gunnar Hedlund har matrast i en skogskoja, 1960.

Karl-Johan Edström och Sigge Lundberg, Lundbergs träindustri. Foto Norran tidigt 60tal.

Skogsarbete med timmersvans.

Paus i skogsarbetet, Holmfrid Boman, Karl Gunnerfeldt och Sture Boman. Foto Norran 1951.

Från vänster: Holmfrid Boman även kallad "Boman Pojke", Länsskogsvaktare Kalle Gunnerfeldt, Holmfrids son Sture Boman f. 1935

Holmfrid Boman, 1904–1976, skrev under många år berättelser i Norran. Han blev speciellt känd för 'Torsdagsverserna' som han skrev under pseudonymen "Bomans pojke". Här nedan finns en vers från 1950:

Surströmming

Men stanna ej på bron min vän
nej, var så god, stig in
fast doften ifrån strömmingen
ej frestar näsan din!

Så sa jag till en vän som kom
och ville hälsa på

På bron han tänkte vända om
och hem tillbaka gå

Hur det nu var så kunde jag
med övertalning god
få honom med mej in ett slag

Han saknade ej mod
Den nypotatis vi grävt opp
surströmmingens kamrat
en kulinarisk härlig topp

Och vännen åt vår mat!

Sex röda strömmingar jag åt
ur våran strömmingsburk
vars doft för magen la försåt

Stinn blev jag som en turk
Nu saligt rapande jag går
omkring i glädjerus
Ty första gången för i år
vi festa i vårt hus

Virkeslastning 1940.

**Samling utanför skogshuggarkojan
1940.**

Ett s.k. kocklag i Holmfors 1933

Timmerhuggare och kuskar tillsammans med sin kocka.

Från vänster:

1. Valborg Vesterberg,
Holmfors

2. Elis Pettersson, Vuotner

3. Sixten Pettersson,
Renberg

4. Sanfrid Pettersson,
Vuotner

5. Sigfrid Pettersson,
Vuotner

6. Vilhelm Pettersson,
Vuotner, på hästen

7. Elin Maria Persson f
Pettersson, kocka

8. Vega Vesterberg,
Holmfors, på hästen

9. Viktor Pettersson,
Renberget, på hästen

10. Rundvig Persson, Solmok

11. Gösta Pettersson,
Renberget

12. Ingvar Vestin, Njoka

13. Gideon Pettersson

14. Ida Vesterberg, Holmfors

Nr 1, 8, 14 är syskon.

Nr 2, 4, 5, 6, 13 är bröder.

Nr 3, 7, 9, 11 är syskon.

Nr 7 och 10 är gifta.

Alla utom nr 10 är kusiner
och 'dubbelkusiner'.

Timmerhuggare vid Olaselet, Åkroken, 1928.

Från vänster: Johan Sigurd Petterson, Granliden, Vilhelm Pettersson, Renberget, Ruben Eklund, Sleddejaure, Hugo Holmbom, Njoka, Karl Viktor Pettersson, Renberget, Hjalmar Eklund, Sleddejaure, Arvid Persson, Solmok.

Skogsarbetare Arvidsjaur's revir. Foto Norran, nov 1968.

EAL Timber skylt i Moskosel 25 ok 1988. Foto Norran.

Motorsåg, bänkfällning, en gammal metod blir som ny. Foto Norran, 21 jan 1971.

Lidmyrliden Skogskurs ca 1955. Foto Norran.

Lidmyrliden fortsättningsskola, nov 1955 NV.

Stig Bäcklund Grundträsk. Foto Norran.

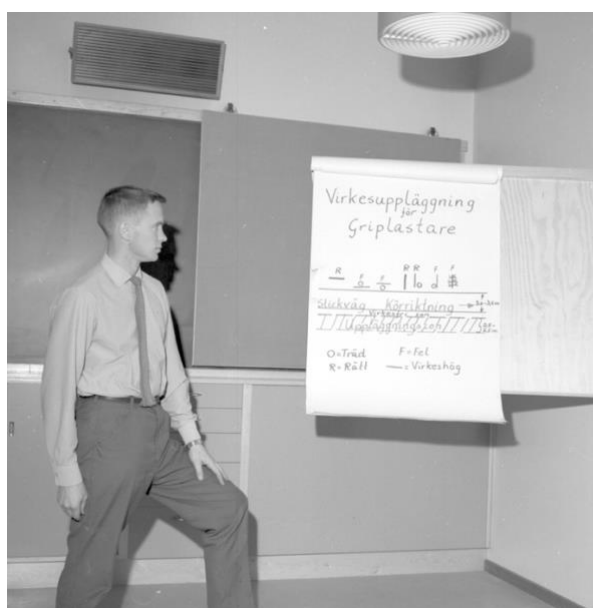
Virkesavlägg Västlunda

Foto Norran 18 maj 1955

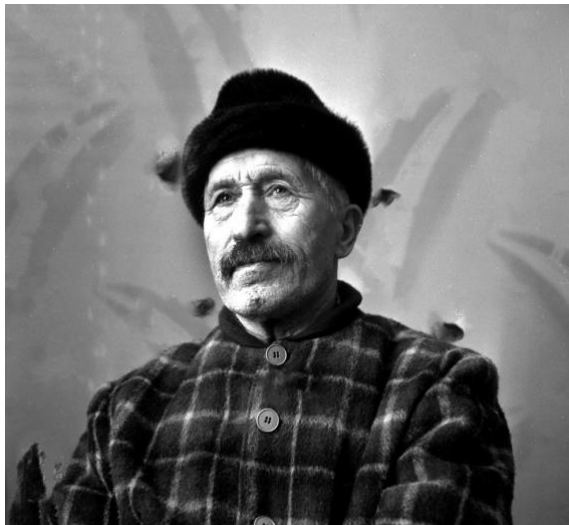
F A Englund Moskosel Foto Norran 50-tal.

Skogsbruksskolan, Ajr. Nybergs foto, -60tal.

Skogsplantering. 4 H i Utterträsk, sommaren 1957 Foto Norran.

*E F Holmberg Skogsförman 80 år.
Foto Norran, feb 1947.*

Skogsarbetare i Grundträsk kokar kaffe -57

*Skogsarbetare Arvidsjaur
1970.*

*Tumningscheferna
inspekterar, vid bland annat
Storbäckskojan,
Arvidsjårsjön, april 1947.*

*Skogskojan 1935. Vid öppna spisen från vänster: Herbert Vesterberg, 1914–2005 och Ture Backteman
1910–2007.*

Herbert Vesterberg och Ture Backteman i den koja de byggde 1935 inför de planerade tjärbränningarna. De började med att såga virket de behövde i Viktor Vallstens såg i Vuotner och

fraktade det sedan de ca 5 milen upp till Brännudden. Där byggde de en koja och ett stall och började bryta tjärstubbar.

Åkroken längs Lulevägen, Arvidsjaur, 1924. Från tiden då huggarna avlönade en kocka, som ordnade mat på en eldstad mitt i kojans. Den fungerade både som spis och värmekälla.

Västanås, häst och timmersläde. Foto Norran 50tal.

Skogsarbetare vid timmerkoja i trakten av Fiskträsk. Ca 1927.

Stående från vänster bl.a; Kalixtus Karlsson, Fiskträsk, Karl Eriksson, Trindberg, Herman Karlsson, Fiskträsk, Johan-Ant. Flertalet av de övriga är från byarna vid Levattnet, Skellefteälven.

Timmerupplag, Mellansjö, 1923.

Lastning av timmerbil år 1961, fullt lass. Lastbilen är en Volvo Viking med Hiab lastkran. Bilen tillhörde Firma Ferdinand Grahn & Söner (nuvarande Fjällbonäs Trävaru AB).

Göte Andersson, Timmerheden. Foto Norran -61.

Transport av timmer med häst som körs till sågen i Hålberg.

Timmerlasset dragen av hästen Pålle kusk är Gunnar Risberg från Sjöträsk, delägarna av hästen tillsammans med bröderna Fritz och Torsten.

Processorn för helautomatisk timmeravverkning, här för kapning av stammen. De olika momenten i maskinens funktion utvecklades under 1960-talet fram till ca 1975. Såverksägare Bengt Lidström, Moskosel, var ägare av denna processor.

Timmeravverkning, Mellansjö, 1923.

Skogsarbetare vid en koja på 1950-talet.

Kocklag vid timmerkoja av bättre slag, verkar vara ett boningshus med plåttak, ej vanligt på den tiden. Oftast var kojorna gamla och i dåligt skick.

Framför byggnaden står från vänster.

1. August Nord, 'Nord August' 2. Lars Edström 3. Per Bergström 4. Elina Edström, syster till Lars och Axel E. 5. I. Vesterberg, Grundträsk 6. Axel Edström 7. Okänd på taket	8. Okänd 9. Olof Forsberg 10. Okänd 11. Manfred Grundström 12. Bror Grundström 13. Olof Berggren (bror till Samuel Berggrens farfar) 14. Sven Bergström 15. Anton Carlsson

Många av dessa skogsarbetare, på bilden ovan) kom från Hedberg. Kockan lagade all mat och bakade allt bröd. Tillsammans med 'kockfar' beställdes oftast hela slakt av nötkött. Åtgången av mat var stor med många hungriga skogsarbetare, som vistades ute hela dagarna. Ett tungt och slitsamt jobb för både kocka, huggare och timmerkusen, som körde timret till uppläggningsplatser.

Tv: Lastbilsföraren Bert-Olov Söderberg säkrar lasten med järnkätting och björnbindsle inför transporten till sågen i Fjällbonäs. Foto Norran 1961.

För att få glattare väg, så att hästen skulle orka dra tunga timmerlast, fyllde man en särskild islåda med vatten, som kördes på snövägen. Vattnet droppade så att det rann i spåret och frös till is. Nu kunde hästen lättare dra lasten... Ca 1930-tal.

Uno Öhlund 'Klabbarparn', 1912–2010, med sin traktor. En Fiat helbandad, ombyggd för att lyfta snöplogen vid plogning av timmervägar. År ca 1965.

Skogsarbetarkoja vid Abmorälven, 1919.

Petter Nordholm, 1883–1970, Suolojaur, norra delen av Arvidsjaurs socken, 1920-talet. Timmerkoja i skogen uppsatt vid sjösänkingsföretaget i Suolojaur. Mannen på bilden är Petter Nordholm, far till fotograf P A Nordholm.

Skogsarbetarkoja vid Abmorälven, 1919. AK-arbetare i en koja vid arbetsplatsen som låg där Abmorälven möter Piteälven. I bakgrunden kan man se män i 'slafarna' där man sov. Längst till vänster **Petter Nordholm**, 1873–1979, Viståsen. Längst till höger Viktor Stenmark, Sandträsk, som håller upp tidningen 'Norrskensflamman'. Resten okända. (AK=arbetslöshetskommissionen motsvarade AMS).

Bild th: Farfar Petter Nordholm 1873–1970, med sonsonen Knut i Svelleholmen, år 1931.

När Petter Nordholm fyllde 90 år skrevs följande i tidningen (tidning okänd):

”90 år fyller idag förre kolonist Petter Vilhelm Nordlund, Arvidsjaur. Han är född i Överluleå församling och kom till Arvidsjaur 1898, som dräng.

Vid 22-årsålder började han som torpare i Suddesjaur men bytte till Ribbeluokta. Efter några år återkom han till Suddesjaur och bosatte sig i början av 1920-talet i Viståsen. Där hade han kolonat”.

”Socialdemokratin har engagerat honom djupt och han var en av pionjärerna till första socialdemokratiska arbetarkommunen i Arvidsjaur. Trots det skiftande och strävsamma livet är Nordholm pigg och vital. Han har en god portion humor och berättar gärna om gångna tiders mödosamma men goda tider”.

Petter var gift med Maria Nordholm, 1871–1951. En av deras söner var fotograf P A Nordholm som bidragit med många bilder till Arvidsjaurs fotoarkiv.

Adelina Degermark, Petter Nordholm, Knut Nordholm (Petters barnbarn Knut) och Amy Nordholm. Fotograf: Petter Nordholms son P A Nordholm.

// Sammanställt av Kent Norberg 20250121